

תת"ע 9553/04/22 - חגי ישראל גלנט נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

תת"ע 9553-04-22 מדינת ישראל נ' גלנט
תיק חיצוני: 11152699507

בפני כבוד השופט שי שלחbert
מבקש חגי ישראל גלנט
נגד מדינת ישראל
משיבה

החלטה

רקע עובדתי וטענות הצדדים

מנחת לפני בקשה לקבלת הוצאות משפט אליה מתנגדת התביעה.

בנוגוד לתקנה 21(ב)(1) לתקנות התעבורה תשכ"א - 1961 (להלן: "קיפוח זכות").

לאחר ניהול הליך הוכחות, זוכה הנאשם מהאשמה שיוחסה לו. בהכרעת הדין קבעתי כי בשקלול כלל הריאות בתיק, יותר ספק באשמו של הנאשם. בהחלטתי סיכמתי כי " בהינתן האמינות של ע"ת ושל הנאשם, הרי שחלק מבוחני הפסיקה מצביים על התקיימות עבירות קיפוח הזכות ויתרתם על העדרה. בנסיבות אלו, פועל הספק לטובת של הנאשם" (שגיאת ההקלדה, במקור- ש.ש.).

המבקש מבקש בעתרתו לחיב את המדינה בהוצאות משפט בגין אובדן שלושה ימי עבודה ונסיעות. לטענת המבקש, לא ניתן שבפני אזרחים תעמודנה שתי אפשרויות בלבד, האחת להזדמנות בעבירה שלא ביצעו והשנייה להגן על חפותם ולשאת בסכום גבוה יותר.

המשיבה בתגובהה מפנה לשונו של סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") הקובלע כי בית המשפט רשאי לפ██וק למי שזכה בדיון הוצאות הגנתו ופיצוי במרקחה בו לא היה יסוד לאשמה או בהתקאים נסיבות אחרות המצדיקות זאת. המשיבה תומכת את בקשה בפסקה רלוונטי וטענת כי שתי העילות האמורות אין מתקיימות במרקחה זהה. אליבא דמשיבה, זוכה הנאשם מחמת הספק והתשתית הראיתית שעמדו בפני המשיבה הצדקה הגשת כתוב אישום תוך הקמת סיכוי מעבר סביר להרשעה. כן סוברת המשיבה שלא קיימות כל נסיבות אחרות מצדיקות את עמוד 1

מתן ההחלטה, מאחר ולא התנהלה באופן שהכבד על המבוקש ללא הצדקה, זיכוי המשיב נערך מחמת הספק ולא התקיימו בעניינו כל נסיבות מיוחדות. כן מפנה המשיבה לכך שהמבקר לא הגיע כל אסמכתא לקיומן של ההוצאות.

דין והחלטה

הסעיף הרלוונטי לבקשתו הנהו בדברי המשיבה סעיף 80 לחוק העונשין הקובע:

- (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות מצדיקות זאת, רשאי הוא לצות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מסרו בשל האשמה שמננה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שיראה לבית המשפט; במשפט שמנוהל קובל רשיון בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.
- (ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.
- (ג) החלטת בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.

בית המשפט העליון נדרש לאחרונה לסעיף האמור במסגרת **עפ' 22/1986 יהונתן רבינוביץ נ' מדינת ישראל - תביעות עירית תל אביב** (פורסם בנוב 15.11.2022) (להלן: "ענין רבינוביץ") במסגרתו נאמרו הדברים הבאים:

"...הזכות המוענקת מכוח סעיף החוק דלעיל הינה זכות יחסית, והיעתרות לבקשתה מכוח סעיף 80 לחוק נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט (ע"פ 13251 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דין של השופט ע' ברון [פורסם בנוב 2020] (להלן: ענין פלוני)). בהכריעו האם להיעתר לבקשתה מכוח סעיף זה, שומה על בית המשפט לאזן בין הנזק שנגרם לנאשם מקיים ההליך הפלילי בעניינו, לבין האינטרס הציבורי באכיפת החוק והחשש מהרתעת יתר של המדינה מניהול הליכים פליליים (שם)."

סעיף 80 כולל כאמור שתי עילות בעטיין רשיון בית המשפט להיעתר לבקשת הטלת הוצאות ופיזוי. האחת, שיראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה והשנייה "שראה נסיבות אחרות מצדיקות זאת".

ביחס לעילה הראשונה, מצין בית המשפט העליון בענין רבינוביץ כי "לשם עמידה בנטול זה נדרש הטוען להראות כי כתוב האישום הוגש ללא בסיס, ככלומר בשל זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מוחותית ובולטת".

בהקשר זה אומר בית המשפט העליון במסגרת **עפ' 20/2006 זיאד חסני גבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנוב 2019) "בസופו של יום, המערער זוכה אך ורק מחמת הספק, ועל כן אין כל בסיס לטענותו שלא היה יסוד להאשינו בעבירות בהן הואשם".

התיחסות אחרת לאופי זיכוי של הנאשם נמצאה במסגרת **עפ' 2366/03 עסאף נ' מדינת ישראל**

(פורסם בנוב 1.12.2004) "העליה בדבר היעדר יסוד להאשמה רלוונטייה בעיקר במקרים שבהם זוכה הנאשם באופן מוחלט ופוזיטיבי".

במסגרת **עפ' 7235/16 ירון כהן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 11.2.2018) קבע בית המשפט העליון שהעילה לא התקיימה במקורה בו הזכוי נערך לאחר התלבות ובחינתן של הראות לא הובילו למצאים מובהקים.

במקרהו של הנאשם, נבע כאמור הזכוי מחתמת הספק ולאחר מכן שקבעתי שבהתאם לראיות מצביעים חלק מבוחני הפסיקה על התקיימות העבירה בה הואשם, ויתרתם על העדרה.

דומני שלאור כך, לא ניתן לומר שהתקיימה העילה לפיה לא היה יסוד להגשת כתב האישום והחלטת המשיבה על הגשת כתב האישום לקתה בחוסר סבירות מהותית.

ביחס לעילה השנייה, נקבע בעניין ריבנוביץ "בפסקה הוטעם כי את ה-'ניסיונות אחריות מצדיקות' פסקית פיצויים או הוצאות משפט מכוח סעיף 80 לחוק, ניתן לחלק לשולש קטגוריות: נסיבות הנוגעות לאופן ניהולו של ההליך המשפטי עצמו, כגון משכו של ההליך המשפטי ואורך תקופת המעצר; נסיבות הקשורות לטיב זיכויו של הנאשם; ולנסיבותו 'האישות של הנאשם'"

במסגרת **עפ' 5851/19 מדינת ישראל נ' אהוד אברג'ל** (פורסם בנבו 2.2.2020) נפסק כי

"לצד קטגוריות אלו הפתחו בפסקה מבחני משנה, וביניהם: התנהלות המשפטה והتبיעה (למשל, האם התנהלו באופן ראוי או רשלני); התנהגות הנאשם בחקרתו או במהלך משפט (למשל, האם הנאשם שיקר או שמר על זכות השטיקה); סוג העבירה וחומרתה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זוכה (ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 לפסק דיןו של השופט י' עמידת (26.2.2013); עניין מושר, פסקה 13)."

הרבה ביחס לתוכן שנזקק לשולש המבחנים העיקריים ניתן למצוא **בעפ' 853/19 חרדי (מורדי) מושר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 7.11.2019).

"אופן ניהולו של ההליך המשפטי - בהקשר זה, נבחנות שאלות הנexasות, למשל על משכו של ההליך המשפטי ואורך תקופת המעצר (ראו למשל: עניין ע"פ 11/1986, פסקה 10).

אופי וטיב זיכוי - כאן יש רלוונטיות לשאלת האם זיכוי הוא "פוזיטיבי", קרי שנעשה תוך קביעה שה הנאשם לא ביצע את העבירה שיווכחה לו, האם זיכוי הוא מחתמת הספק, או האם זיכוי נעשה מטעמים פרוצדורליים שאינם מבוססים על בירור ראייתי, כתוצאה למשל ממויות או היעלמות של עדין מפתח, או מהתישנות (ראו: עניין דבש, בעמ' 98; עניין שביב, בפסקה י"ג).

נסיבות אישות - כאן נבחנות נסיבות החיצונית למשפט עצמו, כגון פגעה בבריאותו, שם הטוב או בנסיבותיו של הנאשם (ראו: ע"פ 11024/02 מנצור נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 436, 448 (2003) (להלן: עניין מנצור); עניין כהן, בפסקה 13).

ביחסו האמור לעניינו בכל הנוגע לניהול ההליך המשפטי, הרי שההליך בבית משפט זה כלל שלושה דיונים: דיון הקראה, דיון הוכחות ומועד שנקבע לצורך הקראת הכרעת הדין. צוין כי בטרם החל ההליך בפני בית משפט זה, הגיש המבוקש בקשה שנדחתה על ידי בית המשפט העליון להעברת הדיון בעניינו לבית המשפט בירושלים. כתב האישום ייחס למבקר

ביצוע עבירה ביום 26.8.21, החלטת בית המשפט העליון בנוגע לזהות המותב ניתנה ביום 25.5.22, דין ההקראה התקיים ביום 19.7.22 והכרעת הדין ניתנה ביום 22.9.22. מעיוון במערכת נט המשפט, דומה כי יום 19.7.22, היה המועד המקורי לעריכת ישיבת ההקראה, אך שפנויות המבוקש בבית המשפט העליון, אף לא עיכבה את תחילתו של ההליך בפני בית משפט זה. בנסיבות אלו, DOMAINI שההליך המשפטי בעניינו של המבוקש התנהל בפרק זמן סביר ובקצב מתא את הדעת בהתחשב באילוצי מערכת בתי המשפט.

כפי שצוין לעלה,>ZICO של המבוקש נערכ מלחמת הספק ולא בעקבות התנהלות בלתי סבירה של נציגי המשيبة.

אין ספק שלմבוקש נגרמה לכל הפחות טרחה בשל ההליך שנייה והגינוי ביותר טענתו לפיה אי תשלום הוצאותיו של הנאשם שזכה בעבירה מהסוג בה הואשם מציבה בפני האזרוח שתאי אפשרויות לא קלות.

DOMAINI שאת גישת בית המשפט העליון בנוגע לרכיב "הנסיבות האישיות" ניתן לפחות כאמור במסגרת **עפ 6137/05 רובשן שלומוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בナン 8.1.07) "נסיבות אלה כוללות את השפעת ההליך על הנאשם הכספי. למשל: הפגיעה בבריאות ובתא המשפחת שלו ובנק הכלכלי שנגרם לו. ההתחשבות בסיבות הללו נובעת מידת הרחמים אשר שוכנת לפנים משורת הדין".

עוון בפסקת בית המשפט העליון מלמד כי התחשבות בסיבות אישיות נערכת במסורת, בעיקר במקרים של הליכים שהתמשכו ונאמנים שהיה במעצר ובסופו של ההליך לא הורשו.

יחס בית המשפט העליון לסוגיות הנسبות האישיות בפרט ולסוגיות והחזר הוצאות משפט במקרה של עבירות תעבורה בכלל, בא לידי ביטוי במסגרת **עפ 7452/13 נפתלי פלט נ' מדינת ישראל** (פורסם בナン 13.1.2015) "המבחן הוגש בעבירות תעבורה, מהסוג שאינו נשא עמו סטיגמה פלילית, וההלים שנוהלו לא גררו פגעה ממשית בזכותו של המבחן (ענין בן אריה, עמ' 719), מה גם שזיכוי של המבחן לא הৎבס על ממצאים פיזיטיביים בדבר העדר羞מה. המבחן זוכה, בסופו של יומ, מסיבה "טכנית" בלבד, וכל הנسبות מכלול אין מצדיקות פיצוי המבחן או שיפיו (ענין בן אריה, עמ' 719-718)."

לדברים אלו ניתן להוסיף את קביעת בית המשפט העליון בכל הנוגע לאינטראס הציבורי הקיים בהעמדה דין בעבירות תעבורה במסגרת **עפ 4121/09 עוז רותם שמי נ' מדינת ישראל** (פורסם בナン 2.3.2011) "דומה כי במקרה דין הוא אחד מאותם במקרים בהם עבירות התעבורה בה הואשם המבחן נתפסת כקלת ערך באופן יחסי, ואינה גוררת עימה, בדרך כלל, פגעה חמורה בזכותו. כמו כן, אף הפגיעה בקניינו של המבחן לצורך ניהול הגנתו אינה משמעותית, בשים לב שהמבחן הינו עורך דין במקצועו. מאידן, הטענה כי הטלת פיצוי במקרה דין עלולה לפגוע באינטראס הציבורי בתפקיד רשותות התביעה ובהתנהלותו העתידית, אינה טעונה בכללו, וש לה בסיס, בשים לב לאופין הייחודי של עבירות התעבורה. בהשאלה ממבוני האיזון בגדרי עקרון המידתיות, ניתן לשאל האם היחס בין התועלות הצומחת מפיצוי המבחן במקרה דין לבין הנזק האפשרי לאינטראס הציבורי הוא מידתי? לטעמי מתן פיצוי במקרה דין, על נסיבותיו המיעילות, ואופיו העבירה נשוא כתוב האישום, אינם עומדים ביחס ראוי לנזק שעלול להיגרם לאינטראס הציבורי".

לנוכח האמור, DOMAINI שעל אף הטירה המובנת שנגרמה למבחן, כתוצאה מניהול ההליך בעניינו, הרי שלא התקיימו נסיבות אישיות המצדיקות מתן פיצוי, במיוחד לאור הרצון שלא לרפות את ידי רשותות התביעה במקרים שאינם מקרים מובהקים לזכוי.

לאור כל האמור לעיל, הרי שעל אף הזכוי וטענותיו של המבוקש, החלטתי לדוחות את בקשתו לקבלת הוצאות משפט בגין היליך שהתנהל בפניינו בעניינו.

מצורחות - נא להעביר העתק מההחלטה למבקר.

זכות ערעור כדין

ניתנה היום, ז' כסלו תשפ"ג, 01 דצמבר
2022, בהעדר הצדדים.
שי שלחבת, שופט